

Linköpings universitet remissvar angående Miljömålsberedningens delbetänkande Sveriges nationella klimatmål– uppdaterat etappmål till 2030 (SOU 2025:107)

Miljömålsberedningens förslag är i sina huvuddrag väl underbyggda i det klimatpolitiska forskningsläget. Vi yrkar därför bifall till den övergripande inriktningen.

Vi understryker att långsiktiga, partiöverskridande ramverk är av avgörande betydelse för den långsiktiga samhällsomställning som krävs för att nå klimatmålen. Den omfattande och komplexa samhällsomställning som Miljömålsberedningen identifierar som nödvändig förutsätter uthållighet, samordning över politikområden och nivåer samt förmåga till lärande och justering över tid.

Beredningen föreslår att utsläppen i ESR-sektorn ska minska med minst 60 procent jämfört med 2005, varav 10 procentenheter får ske genom kompletterande åtgärder.

Samtidigt bedömer vi att betänkandet behöver kompletteras med en tydligare styrning mot **minskad och mer hållbar resursanvändning**. Klimatpåverkan drivs i stor utsträckning av hur samhället utvinner, förädlar, använder och kasserar material. Internationell sammanställning visar att utvinning och bearbetning av materialresurser står för över hälften av de globala växthusgasutsläppen. Om resursflödena inte hanteras systematiskt riskerar klimatpolitiken att bli otillräcklig, dyr och svårare att förankra över tid.

Vi föreslår därför att regeringen, i genomförandet och i den kommande mer genomgripande översynen av målkonstruktionen efter 2030, integrerar **resursmål / indikatorer** som kompletterar utsläppsmålen och stärker styrningen mot en minskad och mer hållbar resursanvändning och därmed mer cirkulär ekonomi.

Vi välkomnar att Miljömålsberedningen bedömer att en mer genomgående översyn av Sveriges målkonstruktion behövs när EU-ramverket efter 2030 är på plats. Vi anser att den översynen uttryckligen måste omfatta även resursanvändningens roll i klimatstyrningen.

Beredningen betonar att fokus för klimatpolitiken ska vara att minska Sveriges territoriella utsläpp, med kompletterande åtgärder som komplement. Det är en rimlig utgångspunkt – men territoriella utsläppsmål räcker inte för att styra de system som i praktiken driver utsläpp: byggande, mobilitet, livsmedel, konsumtion och materialintensiva värdekedjor. Eftersom en så stor del av klimatpåverkan är kopplad till materialutvinning och -hantering behöver Sverige parallellt med utsläppsmålen etablera tydligare nationell styrning för:

- minskad materialefterfrågan (särskilt i materialintensiva sektorer),
- längre livslängd, reparation, återbruk,

- högre cirkularitet (återvunnet innehåll, sekundära råvaror),
- minskat avfall och minskad förbränning av material som kan cirkuleras.

Detta stärker även robusthet, konkurrenskraft och resiliens (mindre importberoende av kritiska råvaror), och minskar trycket på andra miljömål.

Vi föreslår att regeringen ger relevanta myndigheter i uppdrag att ta fram ett paket av nationella resurs- och cirkularitetsindikatorer som koplas till klimatredovisning och klimathandlingsplaner.

Exempel på indikatorer (att utreda, definiera och kvalitetssäkra):

1. Material footprint / råmaterialkonsumtion (RMC) per capita och totalt (målkurva mot 2030/2040).
2. Cirkularitetsgrad (andel sekundära material i ekonomin) och/eller sektorvisa mått för bygg, fordon, elektronik, textil.
3. Avfall per capita samt särskilt bygg- och rivningsavfall och textil/e-avfall, med mål om förebyggande och återbruk.
4. Konsumtionsbaserade klimatindikatorer som komplement till territoriell uppföljning, för att synliggöra styrbehov i importintensiva kategorier.

Styrningsprincip: Indikatorerna ska inte "ersätta" utsläppsmålen, utan fungera som orsaksnära styrsignaler som gör det enklare att välja kostnadseffektiva åtgärder och undvika att utsläpp och miljötryck flyttas mellan sektorer och länder.

Vi föreslår vidare att regeringen inför ett krav att klimathandlingsplaner och klimatredovisning även ska:

- redovisa hur politiken bidrar till minskad resursanvändning och ökad cirkularitet, samt
- analysera klimateffekter av materialstrategier (t.ex. byggande, infrastruktur, produktlivslängd, offentlig upphandling).

Detta ligger i linje med beredningens betoning av tydlighet och behovet av en kombination av styrmedel.

För att göra resursdimensionen styrbar och genomförbar föreslår vi att regeringen i kommande arbete prioriterar:

- Styrning för livslängd och reparation (t.ex. krav på att planerad livslängd för produkter ska redovisas, incitament för reparation/rekonditionering).
- Skärpt producentansvar och designkrav (återbrukbarhet, demonterbarhet, materialinnehåll).

- Offentlig upphandling som motor (krav på återbruk, återvunnet innehåll, klimat- och resurskriterier).
- Ekonomiska styrmedel som gynnar sekundära material (minska trösklar för återbruk/återvinning, motverka att jungfruligt material är strukturellt billigare).
- Sektorsvisa färdplaner för materialintensiva områden (bygg och anläggning, mobilitetssystem, elektronik/textil).

Sammantaget så är det tydligt att klimatmålsstyrningen behöver kompletteras med en tydligare resurs- och cirkularitetsdimension för att angripa klimatpåverkan vid källan: materialflöden och konsumtionsdrivna system. Mot bakgrund av att resursutvinning och materialhantering står för en mycket stor del av den globala klimatpåverkan bör regeringen redan nu initiera arbete med resursindikatorer och integrera dessa i klimatredovisning och klimathandlingsplaner, samt säkerställa att den kommande översynen efter 2030 omfattar detta perspektiv. Detta innebär även att man bör se över vilka ledamöter som sitter med i det Klimatpolitiska rådet. Det gäller att det innefattar personer med tydlig kompetens rörande resurs- och cirkularitetsdimensioner.

Linköping, 23 januari 2026

Professor Mattias Lindahl, Industriell miljöteknik, Institutionen för ekonomisk och industriell utveckling, LiU

Professor Björn-Ola Linnér, Centrum för klimatpolitisk forskning, Tema miljöförändring – Institutionen för Tema, Linköpings universitet